

در راستای اجرای اصل ۱۲۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ، « قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی » طی نامه ۹۶ / ۶۶۹۱۱ - ۸۳ / ۷ / ۱۶ از مجلس به دفتر ریاست جمهوری ارسال و توسط رئیس جمهور طی نامه شماره ۴۰۳۹۲ - ۸۳ / ۷ / ۲۵ جهت اجرا به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ابلاغ گردید . این قانون شامل : ۶ بخش - ۱۵ فصل - ۱۶۱ ماده ، سی و چهار تبصره و ۹ جدول می باشد .

بخش اول : رشد اقتصاد ملی دانایی محور در تعامل با اقتصاد جهانی

فصل اول : بستر سازی برای رشد سریع اقتصادی

فصل دوم : تعامل فعال با اقتصاد جهانی

فصل سوم : رقابت پذیری اقتصادی

فصل چهارم : توسعه مبتنی بر دانایی

بخش دوم : حفظ محیط زیست ، آمایش سرزمین و توازن منطقه ایی

فصل پنجم : حفظ محیط زیست

فصل ششم : آمایش سرزمین و توازن منطقه ایی

بخش سوم : توسعه سلامت ، امنیت انسانی و عدالت اجتماعی

فصل هفتم : ارتقاء سلامت و بهبود کیفیت زندگی

فصل هشتم : ارتقاء امنیت انسانی و عدالت اجتماعی

بخش چهارم : صیانت از هویت و فرهنگ اسلامی - ایرانی

فصل نهم : توسعه فرهنگی

بخش پنجم : تأمین مطمئن امنیت

فصل دهم : امنیت ملی

فصل یازدهم : توسعه امور قضایی

بخش ششم : نوسازی دولت و ارتقاء اثر بخشی حاکمیت

فصل دوازدهم : نوسازی دولت و ارتقاء اثر بخشی حاکمیت

فصل سیزدهم : سامان عملیات اجرایی برنامه

فصل چهاردهم : تنفیذ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

فصل پانزدهم : نظارت

قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

بخش اول - رشد اقتصاد ملی دانایی محور در تعامل با اقتصاد جهانی فصل اول: بستر سازی برای رشد سریع اقتصادی

ماده ۵- به منظور تحقق اهداف و شاخصهای کمی مربوط به ارتقاء بهره وری کل عوامل تولید مندرج در جدول شماره (۲-۲) بخش هفتم این قانون:

۲- سهم رشد بهره وری کل عوامل و اهداف بهره وری نیروی کار، سرمایه بخشها و زیر بخشهای کشور بر اساس همکاری دستگاههای اجرائی کشور و انجمن های علمی و صنفی مربوطه و توافق سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تعیین می گردد.

ماده ۶- در چهارچوب سیاستهای کلی برنامه چهارم توسعه اقتصادی، و اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از جمله موارد مشمول در صدر اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، به منظور تداوم برنامه خصوصی سازی و توانمند سازی بخش غیر دولتی در توسعه کشور به دولت اجازه داده می شود:

از همه روشهای امکان پذیر، اعم از مقررات زدایی، واگذاری مدیریت (نظیر اجاره، پیمانکاری عمومی و پیمان مدیریت) و مالکیت (نظیر اجاره به شرط تملیک، فروش تمام یا بخشی از سهام، واگذاری اموال) تجزیه به منظور واگذاری، انحلال و ادغام شرکتها استفاده شود.

ماده ۷- به منظور ساماندهی و استفاده مطلوب از امکانات شرکتهای دولتی و افزایش بازدهی و بهره وری و اداره مطلوب شرکتهائی که ضروری است در بخش دولتی باقی بمانند و نیز فراهم کردن زمینه واگذاری شرکتهائی که ادامه فعالیت آنها در بخش دولتی غیر ضروری است به بخش غیردولتی، به دولت اجازه داده می شود نسبت به واگذاری، انحلال، ادغام و تجدید سازمان شرکتهای دولتی، اصلاح و تصویب اساسنامه شرکتها، تصویب آئین نامه های مالی و معاملاتی، تصویب آئین نامه های استخدامی و بیمه، با رعایت مقررات و قوانین مربوط و جابه جایی و انتقال وظایف، نیروی انسانی، سهام و دارائیهای شرکتهای دولتی و شرکتهای وابسته به آنها با رعایت موارد ذیل اقدام کند:

ی - در کلیه مواردی که به موجب قوانین، اجازه تصویب اساسنامه سازمانها، شرکتها، مؤسسات دولتی و وابسته به دولت از جمله دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) این قانون و همچنین نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی به دولت اجازه داده شده است، اصلاح و تغییر اساسنامه با پیشنهاد دستگاه ذیربط و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با هیأت وزیران می باشد.

ماده ۳۱- دولت موظف است به منظور افزایش کارآمدی و اثر بخشی طرحها و پروژه های سرمایه گذاری با رویکرد نتیجه گرا و دستیابی به سیستم کنترل کیفی، متناسب با شرایط اقتصادی و اجتماعی و اقلیمی کشور، تا پایان سال اول برنامه چهارم، نسبت به تدوین نظام فنی و اجرایی کشور و اجرای آن در تمامی دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) این قانون به شرح ذیل اقدام نماید:

الف - نظام کنترل هزینه ، کیفیت و زمان را در تمامی مراحل طراحی ، اجرا و بهره برداری پروژه ها و طرحها و بهره مندی از روشهای نوین ، نظیر طرح و ساخت کلید در دست و مدیریت طرح با ارائه برنامه مشخص ، ایجاد و در حداقل چهل درصد (۴۰٪) از طرحها مستقر کند .

ب - با هدف افزایش ایمنی بناها و استحکام ساخت و سازها ، نسبت به ترویج فرهنگ بهسازی و تدوین ضوابط . مقررات و بخشنامه های مورد نیاز با رویکرد تشویقی و بازدارنده و به کارگیری مصالح و روشهای ساخت نوین اقدام نماید .

ج - سازو کارهای لازم به منظور استقرار نظام مدیریت کیفیت و مهندسی ارزش ، در پروژه های تملک دارائی های سرمایه ای ، از سال اول برنامه چهارم فراهم نماید .

د - سازو کارهای ارزیابی پروژه های پیشنهادی پس از حصول اطمینان از تأمین اعتبار ، با رویکرد توجیه فنی ، اقتصادی و زیست محیطی را به منظور جلوگیری از اجرای پروژه های فاقد توجیه از ابتدای برنامه چهارم ایجاد نماید .

هـ - حذف تقاضای مفاصا حساب حقوق دولتی در خاتمه کار از پیمانکاران و مشاوران .

و - تدوین « استاندارد ملی حسابداری طرحهای تملک دارائی های سرمایه ای » برای تعیین دقیق عملکرد حسابهای سرمایه گذاری بخش عمومی و تعیین قیمت تمام شده طرحها براساس شاخص های بهره وری در هر بخش و اعمال مدیریت ارزش در آنها .

ز - آیین نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

ماده ۳۲ - اعتبارات طرحهای تملک دارائی های سرمایه ای جدید صرفاً براساس گزارش های توجیهی فنی ، اقتصادی و زیست محیطی تأیید شده برای یکبار و به قیمت ثابت سالی که طرح مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالانه منظور می گردد ، به تفکیک سالهای برنامه چهارم و سالهای بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می رسد .

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است اعتبارات مورد نیاز سالهای باقیمانده برنامه چهارم را با اعمال تغییر نرخهای ابلاغی خود محاسبه نموده و بر حسب برنامه - دستگاه در لوایح بودجه سالانه کل کشور منظور نماید .

مبادله موافقتنامه شرح عملیات طرحهای تملک دارائی های سرمایه ای انتفاعی و غیر انتفاعی مشتمل بر اهداف طرح ، شرح عملیات اجرایی ، اعتبارات مصوب ، پیشرفت فیزیکی و مشخصات فنی فقط برای یکبار در دوران برنامه انجام می پذیرد. این موافقتنامه ها برای دوران برنامه چهارم معتبر و ملاک عمل خواهند بود .

موافقتنامه هایی که برای انطباق میزان اعتبارات سالانه طرحها با قوانین بودجه سنواتی مبادله می شوند جنبه اصلاحیه داشته و نباید موجب افزایش اهداف و تعداد پروژه های طرح شوند . موارد استثناء که منجر به افزایش حجم عملیات و یا تعداد پروژه ها می گردد مشابه طرحهای جدید تلقی می گردند .

مبادله موافقتنامه طرحهای تملک دارائی های سرمایه ای صرفاً نظامی بخش دفاع تابع دستور العمل خاصی است که به پیشنهاد مشترک ستاد کل نیروهای مسلح ، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تأیید فرماندهی کل نیروهای مسلح خواهد رسید .

آیین نامه اجرایی این ماده شامل چگونگی ابلاغ و تخصیص اعتبارات طرحهای ملی و نحوه اعمال مفاد این ماده برای اعتبارات تملک دارائی های سرمایه ای استانی با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل دوم : تعامل فعال با اقتصاد جهانی

ماده ۳۳ - به منظور نوسازی و روان سازی تجارت ، افزایش سهم کشور در تجارت بین الملل ، توسعه صادرات کالاهای غیر نفتی و خدمات ، تقویت توان رقابتی محصولات صادراتی کشور در بازارهای بین المللی و به منظور گسترش کاربرد فناوری ارتباطات و اطلاعات در اقتصاد ، بازرگانی و تجارت در قالب سند ملی بازرگانی کشور ، دولت مکلف است:

ط - با تجهیز دستگاهها و واحد های مربوطه و با رعایت استانداردها و چار چوب نظام بازرگانی و تجارت الکترونیکی ، اقدامات لازم را توسط دستگاههای یاد شده به شرح زیر انجام دهد :

۱ - به روز نمودن پایگاهها و مراکز اطلاع رسانی و ارائه خدمات دستگاه مربوطه در محیط رایانه ای و شبکه ای .
۲ - انجام مناقصه ها ، مزایده ها و مسابقه های خرید و فروش کالا و خدمات و عملیات مالی - اعتباری در محیط رایانه ای و شبکه های اطلاع رسانی .

۳ - ایجاد بازارهای مجازی .

۴ - انجام فعالیتهای تدارکاتی و معاملاتی در قالب تجارت الکترونیکی از سال دوم برنامه .

ماده ۳۵ - دولت مکلف است به منظور اعمال مدیریت واحد و ایجاد رشد اقتصادی مناسب در مناطق آزاد اقدامات زیر را انجام دهد :

ز - در زمینه گسترش ارتباطات علمی با مراکز و نهادهای آموزشی و تحقیقاتی معتبر بین المللی وزارتخانه های علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی در چارچوب ضوابط و مقررات قانونی و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی نسبت به صدور مجوز جهت ایجاد دانشگاههای خصوصی در مناطق آزاد تجاری صنعتی اقدام نمایند .

فصل چهارم : توسعه مبتنی بر دانایی

ماده ۴۹ - دولت موظف است برای زمینه سازی و تربیت نیروی انسانی متخصص و متعهد ، دانش مدار ، خلاق و کار آفرین ، منطبق با نیاز های نهضت نرم افزاری با هدف توسعه کمی و کیفی ، از ابتدای برنامه چهارم اقدامات ذیل را در مأموریتها و ساختار دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی برای پاسخگویی به نیازهای بخش های مختلف کشور به انجام برساند :

الف - دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و همچنین فرهنگستان های تخصصی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه های علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذیربط می باشند صرفاً بر اساس آیین نامه ها و مقررات اداری ، مالی ، استخدامی و تشکیلاتی خاص ، مصوب هیأت های امنای مربوط که به تأیید وزرای علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد می رسد ، بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی ، قانون استخدام کشوری و سایر قوانین و مقررات عمومی اداری و مالی و استخدامی اداره خواهند شد و تا زمانی که آیین نامه ها و مقررات مورد نیاز به تصویب هیأت امناء نرسیده است طبق مقررات سابق عمل خواهد شد . اعتبارات هزینه ای از محل بودجه عمومی دولت بر اساس قیمت تمام شده به دستگاههای اجرایی یاد شده اختصاص می یابد . اعتبارات هزینه ای ، تملک دارائی های سرمایه ای و اختصاصی این مؤسسات کمک تلقی شده و پس از پرداخت به هزینه قطعی منظور می گردد . سهم دولت در هزینه های آموزش عالی بخش دولتی بر مبنای هزینه سرانه تعیین و نسبت آن به بودجه عمومی دولت بر اساس رشد پوشش جمعیت دانشجویی در مقایسه با عدد مشابه در برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران افزایش می یابد .

ب - هر گونه اصلاح ساختار مالی ، اداری ، استخدامی و تشکیلاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و همچنین فرهنگستانهای تخصصی منحصرأ مشمول مفاد این ماده می باشند .

ج - ارزیابی مستمر دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و مؤسسات پژوهشی دولتی و خصوصی توسط وزارتخانه های علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی با همکاری انجمن های علمی و مداخله بر اساس آن و سرمایه گذاری در علوم منتخب و تکیه بر ایجاد قطب های علمی بر اساس مزیت های نسبی و نیازهای آتی کشور .

د - بازنگری در رشته های دانشگاهی بر مبنای نیازهای اجتماعی ، بازارکار و تحولات علمی ، در راستای توسعه علوم میان رشته ای با تأکید بر علوم انسانی .

هـ - ایجاد تولید واحد در سیاستگذاری و مدیریت امور مربوط به استعدادهای درخشان و نیز بهره برداری بهینه از امکانات مادی و معنوی موجود در این زمینه ، وزارتخانه های علوم ، تحقیقات و فناوری بهداشت ، و درمان و آموزش پزشکی مجازند از تأسیس باشگاه غیر دولتی و صیانت از استعدادهای درخشان کشور حمایت نمایند .

ماده ۵۰- به منظور پاسخگویی مناسب به افزایش تقاضا برای ورود به آموزش عالی با استفاده بهینه از ظرفیت های موجود و حمایت از مشارکتهای مردمی :

الف - به دستگاههای اجرائی دارای واحد آموزش عالی وابسته اجازه داده می شود برای ظرفیت مازاد بر نیاز خود با اخذ مجوز از شورای گسترش آموزش عالی در مقطع کاردانی دانشجو پذیرش کرده و هزینه آن را از متقاضیان دریافت و صد درصد (۱۰۰٪) آن را به حساب درآمد اختصاصی واریز نمایند . درآمد اختصاصی مذکور مشمول مفاد ماده (۴) قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ است و بر اساس مقررات مربوط به اجرای این دوره ها و ارتقای کیفیت واحد آموزشی اختصاص می یابد .

در مواردی که کسب آموزشها توسط آموزش گیرنده موجب تعهد خدمت یا ارتقاء رتبه استخدامی فرد می گردد ، دستگاههای مربوطه می بایستی مجوز لازم را از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اخذ کنند .

اجرای دوره های کارشناسی در رشته هایی که امکان برگزاری آن در دیگر دانشگاهها میسر یا به صرفه و صلاح نباشد به صورت استثناء با اخذ مجوز از شورای گسترش آموزش عالی بلامانع است .

ب - به منظور دسترسی به فرصتهای برابر آموزشی و ارتقای پوشش جمعیت دانشجویی (نسبت جمعیت دانشجویی به جمعیت ۱۸ تا ۲۴ سال) به سی درصد (۳۰٪) تا پایان برنامه چهارم ، به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اجازه داده می شود از طریق تنوع بخشی به شیوه های ارائه آموزش عالی نسبت به برگزاری دوره های تحصیلی از قبیل : شبانه ، نوبت دوم ، از راه دور (نیمه حضوری) ، آموزش های مجازی ، دوره های مشترک با دانشگاههای معتبر خارجی و دوره های خاص اقدام کرده و هزینه های مربوط را با تأیید وزارتخانه های علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد از داوطلبان اخذ و به حساب درآمد اختصاصی دانشگاهها واریز نمایند . درآمد اختصاصی مذکور مشمول مفاد ماده (۴) قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ است.

شهریه دانشجویان جانباز بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان آنان ، و فرزندان شاهد ، آزادگان و فرزندان آنان و دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی از محل اعتبارات ردیف خاص و توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تأمین می شود . تعداد دانشجویان مشمول این بند به تفکیک هر استان باید همه ساله توسط نهادها و دستگاههای ذیربط به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و کمیسیونهای برنامه و بودجه و محاسبات و آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی گزارش شود .

ج - به دولت اجازه داده می شود تسهیلات اعتباری به صورت وام بلند مدت قرض الحسنه را در اختیار صندوقهای رفاه دانشجویان یا سایر نهادهای ذیربط قرار دهد تا بخشی از دانشجویان دوره های مذکور در بند (ب) این ماده و دانشجویان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیر دولتی و پیام نور که امکان پرداخت شهریه را ندارند بتوانند با استفاده از این وام شهریه خود را پرداخت و پس از فراغت از تحصیل به تدریج بازپرداخت کنند .

د - دولت موظف است به منظور حمایت از دانشجویان ، آن عده از مؤسسات آموزش عالی غیر دولتی - غیر انتفاعی دارای مجوز از وزارتخانه های علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی که صندوق رفاه دانشجویان آنها تشکیل نشده است اعتبار خاصی را علاوه بر اعتبارات معمول به طور موقت در اختیار صندوق رفاه دانشجویان قرار دهد تا به عنوان وام قرض الحسنه بلند مدت در اختیار دانشجویان این گونه مؤسسات قرار گیرد . استفاده کنندگان وام مذکور موظف به باز پرداخت آن در اقساط بلند مدت پس از فراغت از تحصیل هستند .

هـ - دانشگاه پیام نور از محل دریافت شهریه از دانشجویان ، کمکهای مردمی و اعتبارات بودجه عمومی اداره می گردد .

و - به دولت اجازه داده می شود به طرحهای سرمایه گذاری بخش خصوصی و تعاونی در زمینه ایجاد و توسعه واحدهای آموزش عالی در صورت انطباق با ضوابط و سیاستهای آموزش عالی کشور و حسب مورد بر اساس ضوابط وزارتخانه های بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و علوم ، تحقیقات و فناوری از محل بودجه عمومی ، یارانه سود اعتبارات بانکی اعطا کند . ایجاد آموزشگاههای غیر دولتی به منظور توسعه دوره های کاردانی علمی - کاربردی ، در اولویت استفاده از تسهیلات بانکی مذکور خواهد بود .

ز - وزارتخانه های علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی مکلفند به منظور ارتقاء توانمندی دانشگاههای مادر و مهم دولتی کشور در زمینه های آموزشی و پژوهشی در مقایسه با دانشگاههای معتبر بین المللی برنامه ویژه ای تهیه و حداکثر تا پایان سال اول برنامه به تصویب هیأت وزیران برسانند .

ح - اعطای مدرک و یا واسطه شدن در اعطای مدرک دانشگاهی به هر صورت و تحت هر عنوان و بدون اخذ مجوز از وزارتخانه های علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذیربط ممنوع و اشخاص متخلف مشمول ماده واحده قانونی تعطیل مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دائر شده و می شوند مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۷ می باشند .

ط - اعطای موافقت اصولی و فراهم نمودن سازوکار لازم برای سرمایه گذاری بخش خصوصی و تعاونی در زمینه ایجاد و توسعه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی توسط وزارتخانه های علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی صورت می پذیرد .

ضوابط راه اندازی مؤسسات مذکور پس از تکمیل و آماده بودن مؤسسات برای بهره برداری و مدیریت علمی مجری خواهد بود .

ی - به منظور جلوگیری از خروج بی رویه سرمایه های انسانی ، فکری ، علمی و فنی کشور ، دولت موظف است در سال اول برنامه چهارم توسعه ضمن ایجاد مطالعات و بررسی راهکارهای مناسب ، اقدامات قانونی لازم را به عمل آورد .

ماده ۵۴ - الف - دستگاههای اجرایی موظفند درصدی از اعتبارات هزینه ای خود را برای طراحی و اجرای دوره های آموزشی ضمن خدمت کارکنان خود (خارج از نظام آموزش عالی رسمی کشور) در برنامه آموزش کارکنان دولت پیش بینی و در موارد زیر هزینه کنند :

۱ - دوره های آموزشی ضمن خدمت متناسب با مشاغل مورد تصدی کارکنان به منظور افزایش سطح کارایی و ارتقای مهارتهای شغلی آنان (به خصوص برای زنان) به ویژه از طریق آموزشهای کوتاه مدت .

۲ - دوره آموزشی ویژه مدیران .

ب - کلیه دستگاههای اجرایی موظفند در چارچوبی که سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تعیین می کند ، حداکثر طی مدت شش ماه پس از تصویب این قانون ، برنامه های آموزشی سالانه خود را برای دوران برنامه چهارم تهیه و اجرا نمایند .
آیین نامه اجرایی این ماده شامل ، تعیین سهم اعتباری و چگونگی هزینه نمودن اعتبار بند (الف) این ماده و پیش بینی الزامات و تشویقات قانونی طی مدت سه ماه پس از تصویب این قانون بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

بخش دوم - حفظ محیط زیست . آمایش سرزمین و توازن منطقه ای

فصل پنجم : حفظ محیط زیست

ماده ۶۱ - دولت مکلف است در طول برنامه چهارم اقدام های ذیل را به عمل آورد :

الف - طرح خود اظهاری برای پایش منابع آلوده کننده را آغاز نماید . کلیه واحد های تولیدی ، خدماتی و زیر بنایی باید بر اساس دستور العمل سازمان حفاظت محیط زیست نسبت به نمونه برداری و اندازه گیری آلودگیها و تخریبهای خود اقدام و نتیجه را به سازمان مذکور ارائه دهند . واحد هایی که تکالیف این بند را مراعات ننمایند مشمول ماده (۳۰) قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴/۲/۳ خواهند بود .

ب - به منظور جلوگیری از افزایش بی رویه مصرف سموم دفع آفات نباتی و کودهای شیمیایی ، اتخاذ روشی نماید که موجبات استفاده بیشتر از کود کمپوست و مبارزه بیولوژیک به تدریج فراهم شود . ضوابط ورود ، ساخت ، فرمولاسیون و مصرف کودهای شیمیایی و سموم دفع آفات نباتی از جهت تأثیرات زیست محیطی را توسط وزارتخانه های جهاد کشاورزی ، بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، سازمان حفاظت محیط زیست و مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند .

ج - ارائه برنامه مدیریت پسماندهای کشور و اتخاذ روشی که با همکاری شهرداریها ، بخشدارها ، دهیارها در وهله اول در سه استان مازندران ، گیلان و گلستان اجرا شود به طوری که در پایان برنامه چهارم ، جمع آوری ، حمل و نقل ، بازیافت و دفع کلیه پسماندها با روشهای فنی زیست محیطی و بهداشتی انجام شود همچنین ضمن تأمین اعتبارات لازم ، کلیه شبکه ها و تأسیسات جمع آوری و تصفیه فاضلاب در دست اجرای استانهای خوزستان ، گیلان ، مازندران ، گلستان و تهران و شهر های مراکز استانها را تکمیل و به مرحله بهره برداری رسانده و مطالعات سایر شهر ها را انجام و با توجه به اولویت به مرحله اجرا برساند .

ماده ۶۲ - دولت مکلف است :

الف - در طول برنامه چهارم ، میزان آلودگی هوای شهرهای تهران ، اهواز ، اراک ، تبریز ، مشهد ، شیراز ، کرج و اصفهان را در حد استاندارد مصوب شورای عالی حفاظت محیط زیست کاهش دهد .

آیین نامه اجرایی این بند توسط سازمان حفاظت محیط زیست ، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارتخانه های نفت ، صنایع و معادن ، بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، راه و ترابری و کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران رسانده شود .

ب - در طول برنامه چهارم ، تمهیداتی اتخاذ کند که کلیه خودروها و موتور سیکلتهای فرسوده کشور از رده خارج شوند .

ماده ۶۳- دولت موظف است حداکثر تا پایان سال اول برنامه چهارم، به منظور ساماندهی و جلوگیری از آلودگی و تخریب سواحل، با اولویت دریای خزر، طرح جامع ساماندهی سواحل که متضمن اقدامهای ضروری همچون تعیین و آزاد سازی حریم، استقرار مدیریت یکپارچه سواحل، ضوابط و استانداردهای زیست محیطی و دریانوردی، صیادی و آبرزی پروری بازبینی و اصلاح و تکمیل قوانین و مقررات را همراه با تعیین مسئولیت دستگاههای ذیربط در زمینه سیاستگذاری اجرا و نظارت تدوین نماید.

تبصره - دولت موظف است کلیه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی را به شکلی ساماندهی نماید که تا پایان برنامه چهارم، عقب نشینی شصت (۶۰) متر حریم دریا صددرصد (۱۰۰٪) انجام پذیرد.

آیین نامه اجرایی این ماده توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارتخانه های مسکن و شهر سازی، کشور، جهاد کشاورزی، راه و ترابری، نیرو و عنداللزوم سایر دستگاههای ذیربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۶- کلیه دستگاههای اجرایی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موظفند جهت کاهش اعتبارات هزینه ای دولت، اعمال سیاستهای مصرف بهینه منابع پایه و محیط زیست برای اجرای برنامه مدیریت سبز شامل مدیریت مصرف انرژی، آب، مواد اولیه و تجهیزات (شامل کاغذ)، کاهش مواد زائد جامد و بازیافت آنها (در ساختمانها و وسایط نقلیه) طبق آیین نامه ای که توسط سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با همکاری دستگاههای ذیربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید اقدام نمایند.

فصل ششم: آمایش سرزمین و توازن منطقه ای

«سند ملی سندی است راهبردی که جهت گیری های اصلی بخش، استان و یا طرحهای ویژه را در چارچوب تحقق چشم انداز بیست ساله توسعه، تبیین و حسب مورد به تصویب مجلس شورای اسلامی و یا هیأت وزیران می رسد.»

ماده ۸۱- الف - از ابتدای برنامه چهارم، بودجه سالانه استانها، بر اساس سند ملی توسعه استان به مرحله اجرا در می آید. بودجه سالانه استان شامل: درآمد ها و سایر منابع استان، سهم اختصاص یافته از منابع ملی و سرجمع اعتبارات هزینه ای و تملک دارائی های سرمایه ای در قانون بودجه کل کشور می باشد و (به صورت «سند بودجه سالانه استان» در قالب قراردادی تنظیم و بین رئیس شورای برنامه ریزی و توسعه استان و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور) مبادله می گردد.

ب - «سند بودجه سالانه استان» که تعهدات شورای برنامه ریزی و توسعه استان و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، برای اجرای برنامه توسعه استان را مشخص می نماید، مشتمل بر اهداف کمی استان، شاخص های هدف هر بخش، اعتبارات تملک دارائی های سرمایه ای و اعتبارات هزینه ای استان می باشد.

ج - طرحهای ملی که منافع آن شامل: چند استان و یا کل کشور می گردد توسط دستگاههای اجرایی ملی اجرا خواهد شد.

د - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مکلف است نظام تنظیم بودجه استان را در چارچوب «سند ملی توسعه استان» ظرف مدت شش ماه از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

بخش سوم - توسعه سلامت . امنیت انسانی و عدالت اجتماعی

فصل هفتم : ارتقاء سلامت و بهبود کیفیت زندگی

ماده ۸۴- دولت موظف است به منظور نهادینه کردن مدیریت ، سیاستگذاری ، ارزشیابی و هماهنگی این قلمرو از جمله : امنیت غذا و تغذیه در کشور ، تأمین سبد مطلوب غذایی و کاهش بیماری های ناشی از سوء تغذیه و گسترش سلامت همگانی در کشور ، اقدام های ذیل را به عمل آورد :

الف - تشکیل « شورای عالی سلامت و امنیت غذایی » با ادغام « شورای غذا و تغذیه » و « شورای عالی سلامت » پس از طی مراحل قانونی .

ب - تهیه و اجرای برنامه های آموزشی لازم به منظور ارتقاء فرهنگ و سواد تغذیه ای جامعه .

سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و دستگاههای اجرائی مکلفند در تدوین و اجرای برنامه جامع یاد شده با وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی همکاری و از تبلیغ کالاهای مضر به سلامتی خودداری نمایند .

ج - تخصیص منابع اعتباری ، تسهیلات بانکی و یارانه ای لازم برای تولید ، تأمین ، توزیع و مصرف مواد غذایی ، در جهت دستیابی به سبد مطلوب غذایی و اختصاص منابع لازم برای شروع و تدارک برای ترویج غذای سالم در قالب میان وعده غذایی دانش آموزان و همچنین کمک غذایی برای اقشار نیازمند .

د - تهیه و اجرای برنامه های :

۱ - ایمنی غذا .

۲ - کاهش ضایعات مواد غذایی از تولید به مصرف .

ماده ۸۵- دولت موظف است مدت شش ماه پس از تصویب این قانون ، لایحه حفظ و ارتقاء سلامت آحاد جامعه و کاهش مخاطرات تهدید کننده سلامتی را مشتمل به نکات ذیل تهیه و جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه کند :

- کاهش حوادث حمل و نقل ، از طریق شناسائی نقاط و محورهای حادثه خیز جاده ها و راههای مواصلاتی و کاهش نقاط مذکور به میزان پنجاه درصد (۵۰٪) تا پایان برنامه چهارم .
- تأکید بر رعایت اصول ایمنی و مقررات راهنمایی و رانندگی .
- ساماندهی و تکمیل شبکه فوریتهای پزشکی پیش بیمارستانی و بیمارستانی کشور و کاهش مرگ و میر ناشی از حوادث حمل و نقل به میزان پنجاه درصد (۵۰٪) تا پایان برنامه چهارم .
- ارتقاء طرح ایمنی وسائط نقلیه موتوری و اعمال استانداردهای مهندسی انسانی و ایمنی لازم .
- کاهش مخاطرات تهدید کننده سلامتی در محیط کار ، آلاینده های هوا ، آب ، خاک ، محصولات کشاورزی و دامی و تعریف مصادیق ، میزان و نحوه تعیین و وصول عوارض و جرائم جبرانی و چگونگی مصرف منابع حاصله .

ماده ۸۶- وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و دستگاههای ذیربط مکلفند تا پایان سال اول برنامه چهارم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ، اقدامات لازم را جهت کاهش خطرات و زیانهای فردی و اجتماعی اعتیاد ، پیشگیری و درمان بیماری ایدز و نیز کاهش بار بیماریهای روانی معمول دارد .

ماده ۸۷- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است به منظور زمینه سازی برای حضور مؤثر در بازارهای جهانی و تبدیل جمهوری اسلامی ایران به مرکز رفع نیازهای سلامت و پزشکی منطقه، در چارچوب سیاستهای راهبردی تجاری، تسهیلات لازم را در خصوص معرفی توانائیا، عرضه و بازاریابی خدمات سلامت و آموزش پزشکی و تولیدات، تجهیزات و فرآورده های پزشکی و دارویی ارائه نماید، به نحوی که مقدار ارز حاصل از صادرات خدمات و تولیدات مزبور معادل سی درصد (۳۰٪) مصارف ارزی بخش بهداشت و درمان، در پایان سال پایانی برنامه چهارم باشد.

ماده ۸۸- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است به منظور ارتقاء مستمر کیفیت خدمات سلامت و تعالی عملکرد خدمات بالینی، افزایش بهره وری و استفاده بهینه از امکانات بهداشتی و درمانی کشور، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف - تدوین، نظارت و ارزشیابی استانداردها و شاخصهای بهبود کیفیت خدمات و اصلاح رتبه بندی بیمارستانها بر اساس الگوی ارتقای عملکرد بالینی.

ب - مشتری مدار نمودن واحد های بهداشتی، درمانی، از طریق اصلاح فرآیندها و ساختار مدیریت اقتصادی (از جمله اصلاح نظام حسابداری، پرداخت مبتنی بر عملکرد، بودجه ریزی عملیاتی).

ج - اداره بیمارستانهای پیشنهادی دانشگاههای علوم پزشکی، به صورت هیأت امنائی و یا شرکتي و تفویض اختیارات مدیریت، جذب و به کارگیری نیروی انسانی و اداری - مالی به آنها در چارچوب تعرفه های مصوب.

د - تفکیک بیمارستانها از نظر تختهای آموزشی و غیر آموزشی و اعمال شاخصهای اعتباری و نیروی انسانی بر اساس آن.

هـ - طراحی و استقرار نظام جامع اطلاعات سلامت شهروندان ایرانی.

ماده ۸۹- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است به منظور دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی، درمانی و منطقی نمودن آن متناسب با نیازها در نقاط مختلف کشور، نظام ارائه حداقل استاندارد خدمات بهداشتی، درمانی کشور را مبتنی بر سطح بندی خدمات طراحی نماید. ایجاد، توسعه و تجهیز یا تغییر در ظرفیتهای پزشکی و درمانی کشور و همچنین اختصاص نیروی انسانی جهت ارائه خدمات، مطابق با سطح بندی خدمات درمانی کشور انجام خواهد شد. احداث، ایجاد و توسعه واحدهای بهداشتی و درمانی توسط دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) این قانون و نیروهای مسلح، صرفاً با تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تصویب هیأت وزیران امکان پذیر خواهد بود.

در خصوص واحدهای سلامت و ایمنی محیط کار (H.S.E.) طبق مقررات اختصاصی زیربط عمل خواهد شد.

تبصره - مفاد این ماده شامل خدمات بهداشتی درمانی که از طریق سرمایه گذاری و اداره بخش خصوصی انجام می گردد، نمی باشد.

ماده ۹۰- به منظور ارتقاء عدالت توزیعی در دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی و در جهت کاهش سهم خانوارهای کم درآمد و آسیب پذیر از هزینه های بهداشتی و درمانی آنها، توزیع منابع و امکانات بهداشتی و درمانی باید به نحوی صورت گیرد که « شاخص مشارکت عادلانه مالی مردم » به نود درصد (۹۰٪) ارتقاء یابد و سهم مردم از هزینه های سلامت حداکثر از سی درصد (۳۰٪) افزایش نیابد و میزان خانوارهای آسیب پذیر از هزینه های غیر قابل تحمل سلامت به یک درصد (۱٪) کاهش یابد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است با مشارکت سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور آئین نامه چگونگی متعادل نمودن سهم مردم در تأمین منابع بهداشت و درمان برای تحقق اهداف مذکور را ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون تهیه و برای تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۹۱- به منظور افزایش اثر بخش نظام ارائه خدمات سلامت در کشور و تقویت و توسعه نظام بیمه خدمات درمانی ، اقدامهای ذیل انجام خواهد شد :

الف - کلیه شرکتهای بیمه تجاری و غیر تجاری صرفاً با رعایت قوانین و مقررات شورای عالی بیمه خدمات درمانی مجاز به ارائه خدمات بیمه پایه و مکمل می باشند .

ب - تا پایان برنامه چهارم شورای عالی بیمه خدمات درمانی تمهیدات لازم جهت استقرار بیمه سلامت با محوریت پزشکی خانواده و نظام ارجاع را فراهم نماید .

ج - به منظور تعمیم عدالت در بهره مندی از خدمات بهداشتی درمانی ، خدمات بیمه پایه درمانی روستائیان عشایری ، معادل مناطق شهری تعریف و اجرا می شود .

د - کلیه اتباع خارجی مقیم کشور موظف به دارا بودن بیمه نامه برای پوشش حوادث و بیماریهای احتمالی در مدت اقامت در ایران می باشند .

هـ - تأمین اعتبار بیمه های خدمات درمانی در بودجه های سنواتی در طول برنامه چهارم بر اساس سرانه واقعی خواهد بود که سالانه به تصویب هیأت دولت می رسد .

و - آئین نامه اجرائی این ماده توسط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ظرف مدت سه ماه از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

ماده ۹۲- وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی مکلف است نسبت به درمان فوری و بدون قید و شرط مصدومین حوادث و سوانح رانندگی ، در مراکز خدمات بهداشتی و درمانی اقدام کند .

به منظور تأمین منابع لازم برای ارائه خدمات فوق ، ده درصد (۱۰٪) حق بیمه شخص ثالث ، سرنشین و مازاد توسط شرکتهای بیمه تجاری وصول و به حساب درآمدهای اختصاصی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی نزد خزانه داری کل واریز می گردد و هزینه های درمان کلیه مصدومان ترافیکی ، جاده ای و رانندگی از محل وجوه واریز شده به این حساب و سایر منابع موجود پرداخت خواهد شد . توزیع ، این منابع بر اساس عملکرد هر یک از سازمانهای بیمه گر پایه توسط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، هر شش ماه یکبار صورت خواهد گرفت .

ماده ۹۳- الف - به منظور تنظیم بازار دارو فهرست داروهای مجاز همه ساله توسط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی اعلام می شود . ورود ، عرضه و تجویز دارو خارج از فهرست فوق ممنوع است .

ب - عرضه دارو (به استثنای داروهای غیرنسخه ای که فهرست آنها توسط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی اعلام می شود) به مصرف کننده نهایی خارج از داروخانه ها ممنوع است .

ج - به منظور تضمین داروهای تولیدی ، کلیه کارخانه های تولید کننده دارو موظفند با ایجاد کنترل کیفیت و به کار گیری متخصصین ذیربط نسبت به کنترل کیفیت تولیدات خود اقدام نمایند . به این منظور به کارخانه های ذیربط اجازه داده می شود با هماهنگی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی از پنجاه درصد (۵۰٪) درآمد موضوع قانون اصلاح بند (۲) تبصره (۲) ماده (۵) قانون لزوم بازآموزی و نوآموزی جامعه پزشکی مصوب ۱۳۷۱/۶/۱۵ در قالب بودجه های سالانه استفاده کنند .

ماده ۹۴- ماده (۱۹۴) « قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه های آن » برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می گردد .

فصل هشتم : ارتقاء امنیت انسانی و عدالت اجتماعی

ماده ۹۵- دولت مکلف است به منظور استقرار عدالت و ثبات اجتماعی، کاهش نابرابریهای اجتماعی و اقتصادی، کاهش فاصله دهکهای درآمدی و توزیع عادلانه درآمد در کشور و نیز کاهش فقر و محرومیت و توانمند سازی فقرا، از طریق تخصیص کارآمد و هدفمند منابع تأمین اجتماعی و یارانه ای پرداخت، برنامه های جامع فقرزدایی و عدالت اجتماعی را با محورهای ذیل تهیه و به اجرا بگذارد و ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، نسبت به بازنگری مقررات و همچنین تهیه لوایح برای تحقق سیاستهای ذیل اقدام نماید :

و - امکان تأمین غذای سالم و کافی در راستای سبد مطلوب غذایی و تضمین خدمات بهداشتی، درمانی و توانبخشی رایگان و تأمین مسکن ارزان قیمت، همچنین حصول اطمینان از قرار گرفتن جمعیت کمتر از هجده سال تحت پوشش آموزش عمومی رایگان برای خانوارهای واقع در سه دهک پائین درآمدی، از طریق جا به جایی و تخصیص کارآمد منابع یارانه ها.

ماده ۹۶- دولت مکلف است با توجه به استقرار سازمانی نظام جامع تأمین اجتماعی در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، پوشش جمعیتی، خدمات و حمایتهای مالی مورد نظر در اصل بیست و نهم (۲۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران را طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، از طریق فعالیتهای بیمه ای، حمایتی و امدادی به صورت تدریجی و به شرح ذیل افزایش و با اجرا بگذارد.

و - اتخاذ تدابیر مورد نیاز برای کاهش طول دوره استفاده از مقرری بیکاری در جهت تنظیم بازار کار، افزایش سابقه مورد نیاز برای احراز مقرری بیمه بیکاری در سال اول برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.

ماده ۹۷- دولت مکلف است به منظور پیشگیری و کاهش آسیبهای اجتماعی، نسبت به تهیه طرح جامع کنترل کاهش آسیبهای اجتماعی، با تأکید بر پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر، مشتمل بر محورهای ذیل اقدام نماید :

الف - ارتقای سطح بهداشت روان، گسترش خدمات مددکاری اجتماعی، تقویت بنیان خانواده و توانمند سازی افراد گروههای در معرض آسیب.

ج - شناسایی نقاط آسیب خیز و بحران زای اجتماعی در بافت شهری و حاشیه شهرها و تمرکز بخشیدن حمایتهای اجتماعی، خدمات بهداشتی - درمانی، مددکاری، مشاوره اجتماعی و حقوقی و برنامه های اشتغال حمایت شده، با اعمال راهبرد همکاری بین بخشی و سامانه مدیریت آسیبهای اجتماعی در مناطق یاد شده.

بخش چهارم - صیانت از هویت و فرهنگ اسلامی - ایرانی

فصل نهم : توسعه فرهنگی

ماده ۱۰۴- دولت مکلف است به منظور رونق اقتصاد فرهنگ، افزایش اشتغال، بهبود کیفیت کالا و خدمات، رقابت پذیری، خلق منابع جدید، توزیع عادلانه محصولات و خدمات فرهنگی و ایجاد بستر مناسب برای ورود به بازارهای جهانی فرهنگ و هنر و تأمین فضاهای کافی برای عرضه محصولات فرهنگی، اقدامهای ذیل را به عمل آورد :

ی - به دولت اجازه داده می شود تا نیم درصد (۰/۵٪) از اعتبارات دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) این قانون را به پیشنهاد رئیس دستگاه مربوطه برای انجام امور فرهنگی، هنری، سینمایی و مطبوعاتی جهت ترویج فضائل اخلاقی و معارف اسلامی کارکنان خود هزینه نماید.

آئین نامه اجرائی این بند توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

م - کلیه دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) این قانون موظفند امکانات و فضاهای فرهنگی ، هنری و ورزشی متعلق به خود را برای اجرای برنامه های فرهنگی ، هنری و ورزشی طبق آئین نامه ای که به تصویب هیأت وزیران می رسد در اختیار متقاضیان قرار دهند .

ماده ۱۰۸ - دولت موظف است به منظور زنده و نمایان نگهداشتن اندیشه دینی و سیاسی و سیره عملی حضرت امام خمینی (ره) و بر جسته کردن نقش آن به عنوان یک معیار اساسی در تمام سیاستگذاریها و برنامه ریزی ها و تسری آن در مجموعه ارکان نظام ، اقدامهای زیر را انجام دهد :

ز - دستگاههای فرهنگی که به نحوی از بودجه عمومی استفاده می کنند و شهرداریها و فرهنگسراها موظفند حداقل سه درصد (۳٪) از بودجه عملیات فرهنگی و تبلیغی خود را جهت اجراء وظایف مذکور در این ماده اختصاص دهند .

ماده ۱۰۹ - دولت موظف است به منظور حفظ و شناساندن هویت تاریخی ایران و بهره گیری از عناصر و مؤلفه های هویت ایرانی به ویژه زبان فارسی ، اقدامهای ذیل را انجام دهد .

و - شناسائی ، تکریم و معرفی مفاخر و آفرینشهای دینی ، فرهنگی ، ورزشی ، هنری ، ادبی و علمی کشور ، براساس ضوابط شورای عالی انقلاب فرهنگی .

ماده ۱۱۰ - دولت مکلف است به منظور ترویج فرهنگ صلح ، مفاهیم ، عدم خشونت و همزیستی مسالمت آمیز میان ملتها در مناسبات بین المللی و تحقق گفت و گو میان فرهنگها و تمدنها ، اقدامهای ذیل را انجام دهد :

ب - فراهم سازی شرایط لازم برای تبادل آراء و نظرهای متفکران ، دانشمندان ، هنرمندان و نهادهای علمی ، فرهنگی و مدنی .

ماده ۱۱۳ - دولت مکلف است به منظور تجلی و توسعه مفاهیم و نمادهای هویت اسلامی و ایرانی ، در ساختار سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی و علمی و نیز تعامل اثر بخش میان ایران فرهنگی ، تاریخی ، جغرافیائی و زبانی با رویکرد توسعه پایدار :

و - کلیه دستگاههای اجرائی و مجریان طرحهای تملک دارائی ها سرمایه ای مجازند تا یک درصد (۱٪) از اعتبارات احداث بناها و ساختمانهای خود را برای طراحی ، ساخت ، نسب و نمایش آثار هنری متناسب با فرهنگ دینی و ملی و یادمانهای دفاع مقدس در همان طرح صرف نمایند .

ماده ۱۱۷ - به منظور اصلاح ساختار تربیت بدنی ، ترویج فرهنگ ورزش ، توسعه کمی کیفی دسترسی به ورزش پرورشی و همگانی و توسعه نظام استعداد یابی ، تقویت حضور بخش غیر دولتی ، توسعه امور پژوهشی و تربیت نیروی انسانی کیفی در برنامه چهارم :

الف - ۱ - دولت موظف است پشتیبانی های لازم را از ورزش کشور بر اساس سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش در بخش تأمین منابع مالی ، ساختار و تشکیلات سازمانی ، تهیه و تدوین قوانین مورد نیاز و تربیت نیروی انسانی با مشارکت بخش غیردولتی به عمل آورد به گونه ای که سرانه فضاهای ورزشی (سرپوشیده و روباز) حداقل یک متر مربع تا پایان برنامه افزایش یابد . سند مذکور مبنای تنظیم فعالیتهای ورزشی سازمان تربیت بدنی و کلیه دستگاهها خواهد بود .

الف - ۲ - نهادهای عمومی غیردولتی و کلیه شهرداریها و دهیاریها موظفند حمایتهای لازم را از توسعه و گسترش ورزش همگانی و ایجاد تسهیلات لازم جهت دسترسی آسان مردم به فضاها و اماکن ورزشی به عمل آورند .

الف - ۳ - وزارتخانه های آموزش و پرورش ، علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی موظفند بر اساس سند موضوع بند (۱) فوق ، برنامه جامع ارتقاء ورزش مدارس ، هماهنگی و انسجام و رشد و ارتقاء ورزش دانشجویی ، توسعه اماکن و فضاهای ورزشی سرپوشیده (با اولویت دختران) و روباز ، افزایش ساعات درس تربیت بدنی ، ایجاد باشگاههای ورزشی و تربیت نیروهای انسانی مورد نیاز بخش تربیت بدنی حسب مورد را تنظیم و پس از تصویب هیأت وزیران اجرا نمایند . ضمناً سازمان تربیت بدنی موظف است با استفاده از خدمات کارشناسان و متخصصان عالی داخلی و عنداللزوم خارجی در مراکز ستادی ، اجرائی و پشتیبانی برنامه های خود را بر اساس سند موضوع بند (۱) فوق به اجرا درآورد .

ب - کلیه دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) این قانون مجازند در طول برنامه چهارم یک درصد (۱٪) از اعتبارات خود را برای انجام امر تربیت بدنی و ورزش اعم از احداث و توسعه اماکن ورزشی ، ارائه خدمات ورزشی و کمک به سازمان تربیت بدنی ، کمیته ملی المپیک ، باشگاههای ورزشی و فدراسیونهای ورزشی در چارچوب سیاستگذاری با هماهنگی سازمان تربیت بدنی اختصاص دهند .

اماکن ورزشی خصوصی که از محل منابع این بند کمک دریافت نموده اند در صورت تغییر کاربری مکلفند وجوه دریافتی را با محاسبه نرخ تورم سنواتی مسترد نمایند .

دستگاههای مذکور در این بند مکلفند گزارش کامل کمکهای انجام یافته از محل این بند را همه ساله به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و کمیسیونهای برنامه و بودجه و محاسبات و فرهنگی مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند .

ه - وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است اراضی با کاربری ورزشی را در سراسر کشور با هماهنگی سازمان تربیت بدنی خریداری نموده و به روشهای ذیل واگذار نماید :

۱ - به صورت رایگان برای سازمان تربیت بدنی و شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور .

۲ - به قیمت تمام شده برای بخش خصوصی و تعاونی .

آئین نامه نحوه اجرای این بند با پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی ، سازمان تربیت بدنی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

بخش پنجم - تامین مطمئن امنیت

فصل دهم : امنیت ملی

ماده ۱۲۶ - به منظور به کارگیری جوانان در سازندگی و فعالیتهای اجتماعی ، وزارت جهاد کشاورزی ، وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، شهرداریها ، دهیاریها ، جمعیت هلال احمر و سایر دستگاههای ذیربط مجازند در اجرای طرحهای تملک دارائی های سرمایه ای و خدمات اجتماعی خود از ظرفیت جوانان کشور اعم از تشکلهای غیر دولتی جوانان و نیروی مقاومت بسیج استفاده نمایند . آئین نامه اجرائی این بند به پیشنهاد مشترک وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و سازمان ملی جوانان به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

بخش ششم - نوسازی دولت و ارتقاء اثر بخشی حاکمیت

فصل دوازدهم : نوسازی دولت و ارتقاء اثر بخشی حاکمیت

ماده ۱۳۶ - به منظور ایجاد زمینه مناسب برای رشد و توسعه کشور ، افزایش کارایی و بهره وری دستگاههای اجرایی ، تقویت امور حاکمیتی دولت و توسعه مشارکت مردم در امور کشور ، نحوه اجرای وظایف مذکور در ماده (۱۳۵) این قانون به طریق ذیل پالایش و اصلاح می گردد :

الف - امور حاکمیتی دولت توسط دستگاههای دولتی و عنداللزوم با جلب مشارکت مردم انجام می گردد و دستگاههای اجرایی ذیربط در ابعاد منابع انسانی ، فناوری انجام کار ، تجهیزات و تخصیص منابع ، تقویت و توسعه کیفی خواهند یافت .

ب - وظایف امور تصدیهای اجتماعی ، فرهنگی و خدماتی دولت با رعایت اصول بیست و نهم (۲۹) و سی ام (۳۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با استفاده از شیوه های ذیل انجام می گردد :

۱ - اعمال حمایت لازم برای توسعه بخش غیردولتی مجری این وظایف .

۲ - خرید خدمات از بخش غیردولتی .

۳ - مشارکت با بخش غیردولتی از طریق اجاره و واگذاری امکانات و تجهیزات و منابع فیزیکی .

۴ - واگذاری مدیریت بخشی از واحدهای دولتی به بخش غیردولتی ، درچارچوب سیاستهای کلی برنامه چهارم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران .

۵ - ایجاد و اداره واحدهای دولتی با رویکرد هدفمند و نتیجه گرا (مطابق ماده ۱۴۴ این قانون) با تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در مناطقی که هیچکدام از حالت های فوق الذکر امکان پذیر نباشد .

ج - وظایف زیربنائی دولت با مدیریت ، حمایت و نظارت دستگاهها و شرکتهای دولتی توسط بخش غیردولتی انجام خواهد شد .

د - وظایف مربوط به تصدی های اقتصادی دولت با رعایت اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به بخش غیردولتی واگذار می گردد . دولت در این بخش نسبت به تنظیم مقررات برای جلوگیری از ایجاد انحصار ، تضييع حقوق تولید کنندگان و مصرف کنندگان ، ایجاد فضای سالم رقابت ، رشد توسعه و امنیت سرمایه گذاری و نظایر آن اقدام خواهد نمود . تعریف و تفصیل ضوابط و قلمرو و شرایط و محدوده و تکالیف امور حاکمیتی و تصدی گری ، زیربنایی و موارد واگذاری دستگاههای مختلف به نحو تفصیلی و همچنین اجرای کلیه موارد این ماده تا پایان سال ۱۳۸۳ در قالب لایحه ای توسط دولت تهیه و به مجلس شورای اسلامی تقدیم خواهد شد .

ماده ۱۳۸ - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است با همکاری دستگاههای ذیربط به منظور اصلاح نظام بودجه ریزی از روش موجود به روش هدفمند و عملیاتی و به صورت قیمت تمام شده خدمات ، اقدامات ذیل را حداکثر تا پایان سال دوم برنامه چهارم انجام دهد :

الف - شناسایی و احصاء فعالیت و خدماتی که دستگاههای اجرایی ارائه می نمایند .

ب - تعیین قیمت تمام شده فعالیتها و خدمات ، متناسب با کیفیت و محل جغرافیائی مشخص .

ج - تنظیم لایحه بودجه سالانه بر اساس حجم فعالیتها و خدمات و قیمت تمام شده آن .

د - تخصیص اعتبارات بر اساس عملکرد و نتایج حاصل از فعالیتها و متناسب با قیمت تمام شده آن .

تبصره ۱ - به منظور تحقق رویکرد فوق و همچنین تسریع در تغییر نظام بودجه ریزی کشور و تقویت نظام برنامه ریزی و نظارت ، سازمان مذکور موظف است ضمن اصلاح ساختار سازمان ، مدیریت نیروی انسانی ، روشها و فناوری اداری خود ، ترتیبی اتخاذ نماید تا با سازمانی کوچک ، منعطف ، کارا و اثر بخش و به کارگیری نخبگان و اندیشمندان امکان انجام وظایف محوله به طور مطلوب و بهینه فراهم گردد .

تبصره ۲ - سازمان فوق الذکر و وزارت امور اقتصادی و دارائی نسبت به تهیه لوایح لازم برای اصلاح قوانین و مقررات مالی، اداری و استخدامی و بودجه ریزی کشور اقدام نماید به نحوی که نظام موجود تبدیل به نظام کنترل نتیجه و محصول گردد.

ه - آئین نامه اجرائی این ماده با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۱۳۹ - به منظور اصلاح ساختار و تشکیلات دستگاههای اجرائی، اقدامهای ذیل انجام می گردد:

الف - دولت موظف است تا پایان سال اول برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران پیشنهاد حذف و یا واگذاری حداقل بیست درصد (۲۰) از تعداد سازمانها و نهادها، مؤسسات و شرکتهای و نظایر آن را به سایر بخشها و ادغام و انحلال دستگاههای غیر ضرور را جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند.

ب - ممنوعیت ایجاد وزارتخانه، مؤسسه دولتی، نهاد عمومی غیر دولتی، شرکت دولتی و دستگاههایی با عناوین مشابه، مگر در موارد استثناء با تأیید هیأت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی.

ج - ادغام کلیه واحد های سازمانی هر وزارتخانه (به استثنای شرکتهای دولتی) در سطح استان، شهرستان، بخش و... در یک واحد سازمانی، به طوری که واحدهای مربوطه در مرکز عهده دار راهبری و انجام امور ستادی آنها باشند. سطح سازمانی واحدهای موضوع این بند و موارد استثناء با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب شورای عالی اداری می رسد. تغییر یا ادغام واحدهای استانی که به موجب قانون ایجاد شده اند با تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد بود.

د - بازنگری و تجدید ساختار داخلی دستگاههای اجرائی، براساس ضوابطی که به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می رسد. در صورتی که با اصلاح تشکیلات، پستهای دارای شاغلین رسمی حذف گردند، این گونه پستها صرفاً تا خروج طبیعی مستخدمین زیربط پایدار خواهد بود.

ه - کلیه واحدهای استانی، شهرستانی و... دستگاههای اجرائی موظفند ضمن اقدام لازم در خصوص بازنگری و تجدید ساختار سازمانی خود، پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصلاحات لازم را به مورد اجرا گذارند و نیروهای مازاد را به سایر واحدهای مستقر در همان محل منتقل نمایند.

و - نصاب جمعیت برای تشکیل شهرستان، شهر و بخش بارویکرد عدم توسعه سطوح تقسیمات کشوری در سال اول برنامه چهارم توسط هیأت وزیران تعیین خواهد شد.

ماده ۱۴۰ - به دولت اجازه داده می شود به منظور توسعه بخش خصوصی و تعاونی و جلب مشارکتهای تشکل های غیردولتی و سایر بخش های جامعه مدنی در اداره امور کشور و افزایش کارآمدی مدیریت دولتی، در مواجهه با چالشها و استفاده از فرصتها و منابع ملی، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف - کمک به ایجاد و توسعه و قانونمندی نهادهای غیردولتی لازم برای توسعه کارآفرینی، ترویج فرهنگ خدمت، توسعه سلامت و شفافیت اداری و حفاظت از محیط زیست و ارتقاء استانداردهای زیست محیطی و سلامت مردم، بر مبنای هدف محوری و مسئولیت پذیری.

ب - تشکیل واحد سازمانی مناسب برای تقویت و حمایت از بخش غیردولتی، در زمینه های نهاد سازی، آموزش، ایجاد تسهیلات، توجیه و رفع موانع اداری در سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و کلیه وزارتخانه ها و سازمانهای مستقل دولتی از محل پستهای سازمانی موجود.

ماده ۱۴۱- دولت موظف است به منظور استقرار نظام شایسته گرائی و ایجاد ثبات در خدمات مدیران ، در خصوص موارد ذیل لایحه مربوطه را تهیه و به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید .

الف - مشاغل مدیریتی را در دو بخش سیاسی و حرفه ای ، تعریف و طبقه بندی نماید .

ب - در انتخاب و انتصاب افراد به پستهای حرفه ای ، شرایط تخصصی لازم را تعیین نماید تا افراد از مسیر ارتقاء شغلی به مراتب بالاتر ارتقاء یابند . در مواردی که از این طریق امکان انتخاب وجود نداشته باشد ، با انجام ارزیابیهای مدیریتی و تخصصی لازم ، انتخاب صورت پذیرد .

ج - در خصوص عزل و نصب پستهای مدیریت سیاسی اختیارات لازم به مقامات منصوب کننده داده شود .

ماده ۱۴۲- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) این قانون موظفند به منظور افزایش پاسخگوئی دستگاههای اجرائی در مقابل مردم ، با استفاده از فناوریهای نوین اداری و بازرگری و مهندسی فرآیندها و روشها و رشد شاخص های مربوط به مشتری مداری و آموزش اداری مردم و توسعه فرهنگ مدیریت و ارزیابی عملکرد و راهکارهای لازم برای جلوگیری از مفاسد اداری ، سطح کیفی خدمات خود را افزایش داده و در تدوین ضوابط و مقررات و بخشنامه ها ، دستورالعمل های زیربط رضایت و تکریم ارباب رجوع به عنوان یکی از اهداف اصلی و تأثیر گذار در سرنوشت اداری و استخدامی کارکنان ملحوظ نمایند .

ماده ۱۴۳- به منظور اصلاح و بهبود مدیریت نیروی انسانی بخش دولتی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دستگاههای اجرائی مذکور در ماده (۱۶۰) این قانون موظفند اقدامات ذیل را به عمل آورند :

الف - تجزیه و تحلیل و باز طراحی مشاغل دولتی با رویکرد جذب متخصصین و نخبگان .

ب - به کارگیری نیروی انسانی به هر شکل در دستگاههای فوق الذکر در فضای رقابتی و کسب حداقل امتیازات در امتحانات استخدامی ادواری .

ج - پیش بینی ضوابط و دستورالعملهای پرداخت حقوق کارکنان بر اساس تلفیق مناسب نتیجه گرائی و بهره وری به جای وقت مزدی .

د - ارتقاء سطح کیفی مدیران و سرپرستان با پیش بینی ضوابط خاص آموزش و شرایط احراز تصدی آنها و کاهش حداقل بیست درصد (۲۰٪) از پستهای مدیریت و سرپرستی .

هـ - توسعه آموزشهای شغلی و تخصصی کوتاه مدت برای کارکنان دستگاههای اجرائی و حذف دوره هائی که با استفاده از امکانات دولتی و مأموریت منجر به دریافت مدارک دانشگاهی رسمی و یا غیررسمی می گردد .

آئین نامه اجرائی این ماده بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می رسد .

ماده ۱۴۴- کلیه دستگاههای اجرائی موظفند به منظور افزایش کارآیی و بهره وری و استقرار نظام کنترل نتیجه و محصول ، به جای کنترل مراحل انجام کار و اعطای اختیارات لازم به مدیران برای اداره واحدهای تحت سرپرستی خود و به صورت مستقل و هدفمند نمودن تخصیص منابع ، بر اساس دستورالعمل مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارائی ، قیمت تمام شده آن دسته از فعالیتهای و خدماتی که قابلیت تعیین قیمت تمام شده را دارند (از قبیل واحدهای آموزشی ، پژوهشی و بهداشتی ، درمانی و خدماتی و اداری) ، بر اساس کمیت و کیفیت محل جغرافیائی مشخص و پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور یا استان و با اعطای اختیارات لازم به مدیران زیربط اجرا نمایند .

به دستگاههایی که بر اساس ضوابط این ماده خدمات خود را ارائه می نمایند ، اجازه داده می شود حسب نیاز نسبت به جابه جایی فصول و برنامه های اعتبارات هزینه اقدام و ما به التفاوت هزینه های قبلی فعالیت با قیمت تمام شده را صرف ارتقاء کیفی خدمات ، تجهیز سازمان و پرداخت پاداش به کارکنان و مدیران واحدهای ذیربط نمایند . اعتباراتی که بر اساس قیمت تمام شده در چارچوب بودجه سنواتی در اختیار واحدها قرار می گیرد ، کمک تلقی شده و پس از پرداخت به هزینه قطعی منظور می گردد .

ماده ۱۴۵- به منظور کاهش حجم تصدیها و افزایش مشارکت مردم در اداره امور کشور و کوچک سازی دولت ، اقدامهای ذیل انجام می شود :

الف - توسعه فعالیتهای اجتماعی ، فرهنگی ، تولیدی و خدماتی ، صرفاً از طریق روشهای مذکور در بند (ب) ماده (۱۳۶) انجام گردد.

ب - کاهش سالانه حداقل سه درصد (۳٪) از تصدیهای اجتماعی ، فرهنگی ، تولیدی ، خدماتی و نظایر آن توسط دستگاههای اجرائی با استفاده از روشهای مذکور در اجزای (۱) ، (۲) ، (۳) ، (۴) بند (ب) ماده (۱۳۶) و اختصاص بخشی از منابع مربوط برای توسعه بخشهای غیردولتی .

ج - ممنوعیت شروع هر نوع طرح و پروژه تملک دارائی های سرمایه ای در سطوح ملی و استانی به استثنای موارد مربوط به امور حاکمیتی و زیر بنائی و مواردی که با تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ، استفاده از شیوه های مذکور در اجزای (۱) ، (۲) و (۳) بند (ب) ماده (۱۳۶) امکان پذیر نباشد اعتبارات طرح های تملک دارائی های سرمایه ای فصول مربوط به صورت وجوه اداره شده برای توسعه بخش غیردولتی در همان فصل اختصاص خواهد یافت .

د - مشارکت و سرمایه گذاریهای جدید شرکتهای دولتی در سایر شرکتهای و سازمانها و تفکیک و تکثیر آنها در قالب شرکتهای موسوم به نسل دوم و نظایر آن ممنوع می باشد .

هـ - تعیین اهداف کمی برنامه خصوصی سازی شرکتهای دولتی و سقف اعتبارات آنها ، در قوانین بودجه سالانه ، به نحوی که نسبت اعتبارات شرکتهای دولتی و بودجه کل کشور به تولید ناخالص داخلی هر ساله حداقل دو درصد (۲٪) کاهش یابد .

و - ۱- در پایان برنامه چهارم تعداد کل کارکنان دولت از تعداد آن در آغاز برنامه به میزان پنج درصد (۵٪) کاهش یابد .

و- ۲- مجموع استخدامهای جدید در دستگاههای دولتی مطابق جدول شماره (۹) این قانون در چارچوب سیاستهای کلی برنامه چهارم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (به استثنای نیروهای مسلح) به نحوی که به وظیفه حاکمیتی دستگاههای دولتی لطمه ای وارد نشود از پنجاه درصد (۵۰٪) تعداد کارکنانی که از خدمت خارج می شوند تجاوز نکند . (کلمه لشکری از سطر ذیل جدول شماره ۹ حذف شد)

ز - ممنوعیت ایجاد ، اداره هر گونه مهمانسرا ، زائر سرا ، مجتمع مسکونی ، رفاهی ، درمانی ، فضاهای ورزشی و تفریحی و نظایر آن ، توسط دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) این قانون ، کلیه دستگاههای اجرائی موظفند ، این نوع تأسیسات و خدمات یا بهره برداری از آنها را حداکثر تا پایان سال سوم برنامه چهارم ، به بخش غیردولتی واگذار نمایند .

موارد مستثنی با پیشنهاد دستگاه اجرائی مربوط و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران بلامانع است . در انتقال بناها و اموال دولتی که از نفایس ملی باشد ، رعایت اصل هشتاد و سوم (۸۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران الزامی است .

ح - کلیه خدماتی که در حال حاضر توسط دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) این قانون، برای کارکنان خود در زمینه های مختلف نظیر سرویس رفت و آمد، سلف سرویس، تعاونیهای مصرف، امور ورزش کارکنان، مهد کودک و موارد مشابه به صورت امانی و یا خرید خدمات صورت می گیرد، از سال سوم برنامه با پرداخت یارانه مستقیم انجام خواهد شد و کلیه واحدهای اداری ذیربط منحل گردیده و کارکنان رسمی آنها به واحدهای نیازمند دیگر منتقل می شوند.

ط - وزارت آموزش و پرورش و مراکز آموزش فنی و حرفه ای می توانند برای اجرای بند (ب) ماده (۱۳۶) با کادر آموزشی خود مشروط براینکه از مرخصی بدون حقوق استفاده نمایند، به روش مذکور در این بند عقد قرارداد نمایند. سوابق خدمت این گونه مستخدمین با پرداخت کسور بازنشستگی در صندوق ذیربط مستخدم منظور خواهد شد.

هزینه سرانه مدرسی که به روشهای مذکور در اجزای (۲)، (۳) و (۴) بند (ب) ماده (۱۳۶) توسط بخش غیردولتی اداره می گردند، متناسب با ویژگیهای هر بند و توانمندیهای مناطق توسط دولت تأمین و پرداخت می شود.

ی - صدور مجوز استخدام هر یک از وزارتخانه ها و سازمانهای مستقل در چارچوب جدول شماره (۹) پیوست این قانون، بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران.

ک - آئین نامه اجرائی این ماده با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۱۴۶ - به منظور متناسب سازی تعداد کارکنان هر دستگاه با اهداف و مأموریت اصلی آن و تطبیق نحوه انجام وظایف دستگاههای اجرائی با سیاستها و احکام بخش توسعه مدیریت دولت، اقدامهای ذیل به عمل خواهد آمد:

الف - در سال اول برنامه چهارم، سقف تعداد پرسنل هر کدام از دستگاههای اجرائی و برنامه زمانبندی شده، تحقق آن مشترکاً توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دستگاه ذیربط تهیه و به تصویب شورای عالی اداری می رسد.

ب - انتقال کارکنان رسمی یا ثابت مازاد دستگاههای اجرائی در سطح یک شهر ستان بدون موافقت مستخدم با توافق دستگاههای ذیربط، انتقال به سایر شهرستانها با موافقت مستخدم باید صورت گیرد.

ج - آیین نامه اجرائی این ماده با رعایت قوانین و مقررات به تصویب هیأت وزیران می رسد.

د - بار مالی اجرای این ماده، از محل فروش اموال منقول و غیر منقول دستگاههای اجرائی و اعتبارات پیش بینی شده در بودجه عمومی تأمین می گردد.

ماده ۱۴۷ - به منظور تقویت صندوقهای بازنشستگی و سهولت جابه جایی کارکنان اقدامهای ذیل به عمل آید:

الف - به کارکنان مشمول صندوقهای بازنشستگی اجازه داده می شود در صورتی که بازخرید خدمت شوند و یا به دستگاههای دیگر منتقل شوند و یا با استفاده از مرخصی بدون حقوق (بدون محدودیت زمان) در بخش غیردولتی اشتغال یابند کماکان مشمول صندوق بازنشستگی خود باشند.

ب - مستخدمین پیمانی دستگاههای مشمول صندوق بازنشستگی کشوری می توانند از نظر مزایای تأمین اجتماعی مشمول صندوق بازنشستگی کشور و سازمان بیمه خدمات درمانی گردند.

ماده ۱۴۸ - ضوابط مربوط به رابطه استخدامی، پاداش پایان خدمت، نحوه حفظ سوابق استخدامی از حیث تابع صندوق بازنشستگی بودن و سایر موارد مربوط.

کارکنان دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۱۶۰) این قانون و واحدهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) از سهام، دارائی و یا مالکیت آنها از ابتدا برنامه سوم واگذار شده و می شود، باید مطابق قانون تعیین تکلیف گردد. آئین نامه اجرائی این ماده در چارچوب قوانین به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره - این گونه کارکنان که رابطه استخدامی آنها با دستگاه اجرایی زیربط قطع می گردد می توانند با حفظ سوابق استخدامی همچنان تابع مقررات صندوق بازنشستگی مربوط باشند .

ماده ۱۵۰ - دولت موظف است حقوق کلیه کارکنان و بازنشستگان دولت را طی برنامه چهارم و در ابتدای هر سال برای تمامی رشته های شغلی ، متناسب با نرخ تورم افزایش دهد .

تبصره - به دستگاههای اجرایی اجازه داده می شود تا هفتاد درصد (۷۰٪) اعتباراتی که از محل اصلاح ساختار و کاهش نیروی انسانی به میزانی که در قانون بودجه سالانه منظور می گردد صرفه جویی می نمایند را به عنوان فوق العاده کارآیی غیر مستمر به کارکنانی که خدمات برجسته انجام می دهند پرداخت نمایند .
آئین نامه اجرایی این ماده توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد .

ماده ۱۵۲ - دولت موظف است به منظور ساماندهی ، استفاده بهینه از امکانات موجود ، ارتقای کیفیت ساخت و ساز و نیز لزوم رعایت مقررات ، ضوابط و استانداردها در احداث ساختمانهای دولتی و عمومی و همچنین حذف تشکیلات غیر ضروری ، امور برنامه ریزی ، مطالعه ، طراحی و اجرای ساختمانهای مزبور را در سازمانهای دولتی که بدین منظور و بر اساس قانون تشکیل شده است ، متمرکز نمایند .
آئین نامه اجرایی این ماده توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت مسکن و شهر سازی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

فصل سیزدهم : سامان عملیات اجرایی برنامه

ماده ۱۵۵ - کلیه عملیات اجرایی ، طرحهای تملک دارائی های سرمایه ای و سرمایه گذاری که در سالیان برنامه چهارم بر مبنای اسناد ملی توسعه بخشی ، اسناد ملی توسعه استانی و اسناد ملی توسعه ویژه ، با خصوصیات ذیل و بر مبنای این قانون به تصویب هیأت وزیران می رسد ، سازماندهی و اجرا می شود :

الف - سند ملی توسعه بخش ، سندی راهبردی است که با توجه به قابلیتها ، امکانات ، محدودیتها و مسائل اساسی ، جهت گیریهای اصلی ، هدفهای کمی و کیفی بلند مدت و میان مدت ، فعالیتهای محوری و سیاستهای فضایی و منطقه ای و همچنین اقدامهای مهم محوری و فعالیتهای اولویت دار توسعه بخش را تبیین می نماید . اسناد ملی توسعه امور بخشی به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دستگاههای اجرایی زیربط ، تهیه می شود .

ب - سند توسعه استان ، سندی راهبردی است که با توجه به قابلیتها ، محدودیتها و تنگناهای توسعه استان ، اصلی ترین جهت گیریها در زمینه جمعیت و هدفهای کمی و کیفی بلند مدت و میان مدت توسعه استان را در چارچوب راهبردهای کلان برنامه چهارم و سند ملی آمایش سرزمین و طرحهای توسعه و عمران و اسناد ملی توسعه بخشی تبیین می نماید .

ج - سند ملی توسعه ویژه (فرابخشی) ، مجموعه ای از چند طرح و فعالیت با پوشش فراگیر برای مناطق و بخشهای مختلف مانند قلمرو تامین اجتماعی ، فقرزدائی و اشتغال ، موضوعیت یافته و تنظیم می شود . زمانبندی ، اولویتهای زمانی ، موضوعی (بخشهای مختلف) و مکانی (استانهای مختلف) اجرای طرحها و پروژه های آن در این سند مشخص می شود .

هـ - کلیه دستگاههای اجرائی ملی کشور موظفند برنامه اجرائی و عملیاتی خود را در قالب اسناد ملی توسعه در چارچوب ضوابط فوق با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و پس از تصویب در هیأت وزیران به مرحله اجرا درآورند. بودجه سنواتی این دستگاهها بر اساس اسناد فوق تنظیم می شود.

و - کلیه دستگاههای اجرائی استانی موظفند برنامه اجرائی و عملیاتی خود را در قالب اسناد توسعه استانی در چارچوب ضوابط فوق با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهیه و پس از تصویب شورای برنامه ریزی و توسعه استان به مرحله اجرا در آورند. بودجه سنواتی دستگاههای استانی براساس این اسناد تنظیم می شود

ز - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مکلف است نسبت به تلفیق اسناد توسعه بخشی، استانی و ویژه با هماهنگی دستگاههای اجرائی ذیربط اقدام و موارد را به تصویب هیات وزیران برساند.

فصل پانزدهم : نظارت

ماده ۱۶۰ - کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی موضوع ماده (۴) « قانون محاسبات عمومی کشور، مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ » و سایر شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آنها منفرداً یا مشترکاً به وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی، به استثنای بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه قانونی، تعلق داشته باشند و همچنین شرکتهای و مؤسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها، مستلزم ذکر یا تصریح نام است، از جمله: شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابع وابسته به وزارت نفت و شرکتهای تابعه آنها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکتهای تابعه، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکتهای تابعه درمورد مربوط، مشمول مقررات این قانون میباشند.

ماده ۱۶۱ - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون در طول اجراء آن ملغی الاثر می باشد.

قانون فوق مشتمل بر یکصد و یک ماده و سی چهار تبصره و نه جدول در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ یازدهم شهریور ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و پس از ارجاع به شورای نگهبان و طرح در مجمع تشخیص مصلحت نظام، نهایتاً با موافقت مقام معظم رهبری با پیشنهاد مجمع به دولت ابلاغ شد.